

Maria Plewkiewiczowa

Kronika wystaw w Bibliotece Główniej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za lata 1945 do 1958

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
Biblioteka 3/45, 247-293

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Maria Plewkiewiczowa

**KRONIKA WYSTAW W BIBLIOTECE GŁÓWNEJ
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
za lata 1945 do 1958**

Biblioteki jako instytucje społeczne związane z całokształtem życia ekonomicznego, społecznego, politycznego i kulturalnego kraju mają szerokie zadania. Celem ich jest kształcenie i popularyzacja wiedzy za pomocą książki. Przy pomocy swojego księgozbioru służą one do szerzenia oświaty i współpracują w postępie nauki. Potrzebna jest do tego także współpraca między czytelnikiem i biblioteką. Czytelnik dowiadyuje się od biblioteki, jakie wydawnictwa mogą mu być dostępne, bibliotekarz zaś od niego o zapotrzebowaniu książek, których biblioteka nie posiada.

Ażeby osiągnąć taką współpracę, biblioteka musi pokazać swoje zbiory. Służą oczywiście ku temu katalogi biblioteczne, lecz jest to raczej bierna współpraca w szerzeniu książki. Wskazana jest poza tym poważna, na kulturalnym poziomie postawiona, propaganda książki. Różne są jej formy - na wewnątrz, ku czytelnikom biblioteki w celu zwrócenia uwagi na pewne książki, na pewne zagadnienia i tematy, i na zewnątrz, na szeroką publiczność w celu zachęcenia ogółu do czytania. Służą do tego pokazy nowości wydawniczych oraz okazyjne wystawy książek z zakresu i w związku z aktualnymi wydarzeniami, rocznicami itp.

Zdając sobie sprawę z konieczności propagandy książki, Biblioteka Główna Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza podjęła m.in. najpopularniejszy rodzaj propagandy książki - wystawy.

Urządzano wystawy większe, a także okolicznościowe pokazy w paru czy kilku zaledwie gablotkach.

Początkowo do urządzanych w Bibliotece wystaw nie sporządzano dokumentacji, tłumacząc to tym, że istnieje w Bibliotece Głównej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza kompletny katalog systematyczny jej zbiorów, na podstawie którego, przy pomocy stosunkowo małego nakładu pracy, można wybrać książki na poszukiwany temat. Później do pewnych wystaw sporządzono dokumentację, nie jest ona jednak uzupełniona najnowszą literaturą. Poza tym istnieją kartoteki, sporządzane równocześnie z urządzaniem wystaw, na tematy: Białoruś, Ukraina, także Mickiewicz i Wyspiański - te dwie ostatnie oparte są tylko o zbiory Biblioteki.

K R O N I K A

1945-1947

Po wojnie, w latach 1945-1947, na skutek zniszczeń Biblioteka nie miała odpowiednich warunków do organizowania samodzielnych wystaw w uszkodzonym gmachu. Mogła jedynie z okazji "Święta Oświaty" wziąć udział w urządzaniu wystawy zorganizowanej przez Publiczną Bibliotekę Miejską im. Raczyńskich w Poznaniu.

Wystawa była otwarta w dniach od 1 do 3 maja 1946r.

1948

"Don Suisse"

W kwietniu 1948r. Biblioteka urządziła wystawę książek i czasopism ofiarowanych Uniwersytetowi Poznańskiemu przez organizację szwajcarską "Don Suisse".

Dar ten składał się z około 640 woluminów z zakresu dyscyplin uniwersyteckich. Otwarcie wystawy, zorganizowanej w Czytelni Czasopism Biblioteki, odbyło się 26 kwietnia 1948r. w obecności posła szwajcarskiego w Polsce Antoniego Roy Ganz, delegatki "Don Suisse" Gertrudy Lutz, reprezentantów Uniwersytetu z rektorem prof. Błachowskim na czele oraz dyrektora Biblioteki prof. Wierczyńskiego i grona pracowników Biblioteki.

1949

"Biblioteki naukowe w służbie społecznej"

Z okazji "Święta Książki" urządziła Biblioteka w dniach od 2 do 8 maja 1949r. wystawę pod hasłem "Biblioteki naukowe w służbie społecznej". Wystawę zorganizowano w Czytelni Czasopism. Obejmowała ona około 800 eksponatów - z rozmaitych dziedzin nauki - wybranych z punktu widzenia popularyzowania wiedzy i składała się z następujących działów:

1. książka na przełomie wieków,
2. biblioteka, książka i czytelnik,
3. Polska w przeszłości i teraźniejszości,
4. obszar i piękno ziemi polskiej,
5. obrona i bezpieczeństwo kraju,

6. państwo, społeczeństwo, a jednostka,
7. oświata i nauka,
8. piękno w historii i w życiu,
9. mistrzowie słowa,
10. mistrzowie bryły, barwy i dźwięku,
11. mistrzowie sceny,
12. współczesne formy piękna plastycznego i dźwiękowego,
13. praca zawodowa,
14. kultura fizyczna.

Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem, zwiedziło ją 1 065 osób, w tym 20 wycieczek. Znalazła echo w prasie codziennej.

1950

"Nauka i oświata budują podstawy socjalizmu w Planie 6-letnim"

Podczas Tygodnia Oświaty, Książki i Prasy, kładąc silny nacisk na podkreślenie łączności, jaka zachodzi między nauką i oświatą, a zamierzeniami związanymi z realizacją zarówno politycznych, jak i gospodarczych założeń Planu 6-letniego, zorganizowano wystawę pod hasłem "Nauka i oświata budują podstawy socjalizmu w Planie 6-letnim".

Wystawę urządzono w gabinecie Dyrekcji.

Jako podstawę do właściwego tematu wystawy wzięła Biblioteka Plan 3-letni. Reprezentowane były wydawnictwa naukowe, uzupełnione w miarę potrzeby drukami naukowo-popularnymi, które składały się z najważniejszych działów

zbiorów bibliotecznych, z uwzględnieniem szczególnym zagadnień chwili obecnej. Książki uzupełniono artykułami umieszczonymi w najważniejszych czasopiśmie, a odnoszącymi się do tych samych zagadnień.

Przy organizowaniu wystawy nawiązano kontakt z miejscową radą narodową, partią i władzami szkonymi Poznania.

Wystawiono 800 woluminów, a prócz tego pokazano model przewidzianej w Planie 6-letnim rozbudowy części frontu i Czytelni Ogólnej Biblioteki oraz lektor do odczytywania mikrofilmów.

Wystawę otwarto 2 maja w obecności przedstawicieli partii, rządu, władz Uniwersytetu, bibliotek oraz pracowników nauki.

Wystawa, dostępna dla publiczności do 13 maja obejmowała następujące działy:

1. Polska w przeszłości i terażniejszości,
2. Biblioteki służą nauce, krzewią oświatę, uczą i bawią dzieci,
3. Szkolnictwo w Polsce Ludowej,
4. Działalność instytutów naukowych stwarza podstawy planu 6-letniego.
5. Dawne i nowe zdobycze nauki polskiej,
6. Przez oświatę do nauki,
7. Polska myśl demokratyczna w twórczości literackiej,
8. Pisarze polscy w językach narodów demokracji ludowej,
9. Literatura krajów demokracji ludowej w przekładach polskich,

10. Muzyka polska na nowych drogach,
11. Polska Ludowa w trosce o zdrowie społeczeństwa,
12. Plan 3-letni; podstawą planu 6-letniego,
13. Poprzednicy i twórcy polskiej idei demokratycznej,
14. Stulecie rozwoju myśli demokratycznej,
15. Wódz Związku Radzieckiego gen. Stalin,
16. Walka o pokój.

Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem. Zwiedziło ją indywidualnie 1 500 osób oraz szereg wycieczek. Pisano o niej codzienna prasa Poznania.

"Nauka i sztuka w ZSRR"

W Miesiącu Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej urządzono w celu uczczenia XXXIII Rocznicy Rewolucji Październikowej wystawę książki radzieckiej pod hasłem "Nauka i sztuka w ZSRR".

Wystawa obejmowała następujące działy:

1. Wydanie zbiorowe dzieł klasyków marksizmu,
2. Wydawnictwa Akademii Nauk w Moskwie, Leningradzie i Kijowie,
3. Wydawnictwa z zakresu prawa /dzieła akademików - Aksenienko/,
4. Wydawnictwa z zakresu filozofii /Radisčov, Razumovskij, pod. Kairov/,
5. Wydawnictwa z zakresu medycyny /Pavlov, Pankratev, Rušeckij, Kuprianskij/,
6. Wydawnictwa z zakresu historii /Grekov, Gafarov, Nifontov, Voprosy istorii/.

7. Wydawnictwa z zakresu nauk przyrodniczych /Komarov, Mendelejev, Viktorov, Abrikosov/.

8. Wydawnictwa z zakresu matematyki i astronomii.

Na specjalną uwagę zasługiwały wspaniałe albumowe, na wysokim poziomie artystycznym dzieła z zakresu sztuki, z których część wypożyczono z Muzeum Narodowego w Poznaniu.

Wystawę otwarto w obecności władz, gości z Moskwy /prof.Podgalova/, przedstawiciele partii, Uniwersytetu, Ligi Kobiet, instytucji pokrewnych, prasy i grona pracowników Biblioteki. W czasie jej otwarcia, od 27 października do 3 listopada 1950r., zwiedziło ją 250 osób.

1951

"Z dziejów oświaty i wychowania w Polsce"

Z okazji Dni Oświaty, Książki i Prasy Uniwersytet Poznański urządził wraz z Biblioteką, w jej gmachu, wystawę pod hasłem "Z dziejów oświaty i wychowania w Polsce".

Wystawę zorganizował Instytut Pedagogiki Uniwersytetu, dostarczając 800 eksponatów, a Biblioteka uzupełniła wystawę własnymi wydawnictwami.

Była ona otwarta od 5 do 15 maja 1951r. i zwiedziło ją 1 100 osób. W księdze podpisów znajduje się szereg wyrazów uznania dla organizatorów wystawy.

"Rolnictwo i leśnictwo w ZSRR"

Kolejną wystawą w 1951r. była urządzona przez Bibliotekę Uniwersytetu Poznańskiego, w czasie od 26 października do 3 listopada wystawa pod hasłem "Rolnictwo i leśnictwo w ZSRR".

Wystawa obejmowała około 600 eksponatów, otwarta była w sali nowego gmachu w godzinach od 10⁰⁰ do 18⁰⁰.

Odwiedziło ją w tym krótkim czasie około 200 osób, przeważnie z kół związanych z Wydziałem Rolnym i Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego oraz członkowie Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.

Obrazowała ona całość problematyki wyrażonej w hasle. A więc na tle dzieł klasyków marksizmu, którym poświęcono stalił centralny, obejmowała działy: rolnictwo - kołchozy i sowchozy - ekonomię rolniczą - leśnictwo - hodowlę zwierząt i weterynarię ZSRR.

Wystawiono dzieła i artykuły w języku rosyjskim i tłumaczenia. Osobny dział poświęcono Miczurinowi i Łysence.

1952

"Twórca Polski Ludowej, Prezydent Bolesław Bierut i Jego dzieło".

60-lecie urodzin Bolesława Bieruta upamiętniła Biblioteka wystawą zorganizowaną w Dniach Oświaty, Książki i Prasy pod hasłem "Twórca Polski Ludowej, Prezydent Bolesław Bierut i Jego dzieło".

Wystawa trwała od 8 do 14 maja 1952r.

Pierwszą jej część poświęcono Prezydentowi Bierutowi, jako pierwszemu budowniczemu Polski Ludowej i inicjatorowi przebudowy Warszawy. Umieszczono w niej dzieła Bieruta, artykuły w czasopismach i prasie odnoszące się do jego działalności, dzieła ilustrujące odbudowę Warszawy i dzieła z zakresu budownictwa miast w okresie planu 6-letniego.

W części drugiej pokazano druki odnoszące się do niektórych paragrafów Konstytucji Polski Ludowej, iludstrujące zdobycze socjalne warstw pracujących, m.in. prawo do nauki, prawo do zdobyczy kultury, prawo do pracy, prawo do wypoczynku, prawo do ochrony zdrowia i in. Wystawiono też artykuły z czasopism odnoszące się do Konstytucji Polski Ludowej.

Hasłem ogólnym wystawy było "Upowszechnienie książki warunkiem podniesienia kultury mas".

Atrakcyjne ułożenie eksponatów, rozstawienie wazonów z kwiatami podniosło estetyczny wygląd wystawy. Obejrzało ją ponad 500 osób.

Wystawa była tematem specjalnej audycji radiowej.

"Stalingrad - Berlin i Obrona Pokoju"

Pod takim hasłem zorganizowano wystawę w listopadzie 1952r. w Miesiącu Poglębnienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, w sali nowego gmachu Biblioteki od 20 do 29 XI 1952r.

Treścią wystawy był zwrotny punkt drugiej wojny światowej - bitwa stalingradzka i jej echo w literaturze. Wystawiono dzieła pisarzy radzieckich, polskich i innych oraz książki i artykuły mówiące o przebiegu walki wyzwoleniczej w pamiętnym 1945 roku.

Osobną grupę stanowiły wydawnictwa przedstawiające przebieg walki o pokój na całym świecie.

Dużą, ciekawą i estetycznie urządzoną wystawę zwiedziło około 450 osób.

1953

"Książka o kobiecie i dla kobiety"

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet zorganizowano staraniem Biblioteki i Ligi Kobiet przy Uniwersytecie, w nowym gmachu Biblioteki, w dniach od 7 do 14 marca 1953r. wystawę o tematyce "Książka o kobiecie i dla kobiety".

Całość wystawy ujęta była hasłem "Kobieta współczesna włącza się w ogólny nurt pracy dla dobra Polski Ludowej i obrony pokoju". Ekspozyty obrazowały ruch kobiecy zagranicą i w Polsce w rozwoju historycznym oraz zagadnienie obrony pokoju. Pokazano dzieła autorek polskich z podziałem na wieki XIX i XX. Wystawę zwiedziło 90 osób.

"Józef Stalin - jego życie i dzieło"

W dniach od 30 kwietnia do 30 maja 1953r. zorganizowano wystawę poświęconą Józefowi Stalinowi. Tę dużą wystawę otwarto w jednej z sal starego gmachu Biblioteki.

Składaly się na nią dzieła, artykuły i wypowiedzi Stalina oraz książki poświęcone jego życiu i działalności. Ogółem pokazano 400 pozycji książek i czasopism oraz szereg ilustracji.

Omówienie wystawy zamieszczono w Głosie Wielkopolskim z dnia 8 maja 1953r. i w numerze 19 1953r. Widnekreğu, dodatku do Gazety Poznańskiej.

"Hasze Morze"

Włączając się w akcję Dni Morza, Biblioteka urządziła

pokaz 60 eksponatów na temat "Nasze Morze" w dniach od 25 do 30 czerwca 1953r. Na tle ogólnych opracowań dotyczących morza, dano większą ilość wydawnictw opisujących nasze porty: Gdańsk, Gdynię i Szczecin.

Ciekawa, choć mała wystawa, urządzona w gablotkach, w hallu I piętra starego gmachu, cieszyła się dużym zainteresowaniem zwiedzających.

"Starodruki Wielkopolskie"

W okresie Dni Poznania Biblioteka Główna UAM razem z Biblioteką Kórnicką i Biblioteką Miejską zorganizowały w hallu nowego gmachu Biblioteki w czasie od 4 do 30 września 1953r. wystawę starodruków wielkopolskich.

Wystawiono 468 eksponatów. Było dużo ciekawych, a mało znanych starodruków polskich i łacińskich z terenu Wielkopolski, a więc Poznania, Leszna, Wschowy, Szlichtyngowej, Bojanowa i Rawicza.

Wystawa obrazowała historię dawnego drukarstwa wielkopolskiego. Pokazano eksponaty w układzie chronologicznym, a w obrębie miast w alfabetycznym układzie drukarzy. Mapa uwidaczniająca miejscowości z dawnymi drukarniami oraz sztychy z widokami dawnego Poznania dopełniały zbioru ciekawej wystawy.

Liczną frekwencję zwiedzających wzmogły wycieczki na "Dni Poznania" z Bydgoszczy, Chodzieży, Gdańska, Gniezna, Gostynia, Krakowa, Szczecina, Torunia, Wągrowca, Wałbrzycha, Wschowy, a także młodzieży szkół Poznania.

Ogółem zwiedziło wystawę 1 680 osób.

"Geografia i etnografia w ZSRR"

Z okazji Miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej otwarto w dniach od 9 października do 8 listopada 1953r. wystawę pod nazwą "Geografia i etnografia w ZSRR".

Materiałów na wystawę dostarczyły: Biblioteka Główna wraz z bibliotekami Zakładów Etnologii i Geografii Uniwersytetu. Składała się ona z następujących działów:

Geografia:

1. Materializm historyczny i środowisko geograficzne,
2. Historia geografii,
3. Geografia ZSRR: powierzchnia, rozwój terytorialny, ludność, przyrost ludności,
4. Czasopisma,
5. Kartografia,
6. Geologia i mineralogia,
7. Klimatologia, meteorologia,
8. Hydrografia, oceanografia,
9. Geomorfologia, geologia gleb,
10. Geografia roślin i zwierząt,
11. Geografia ekonomiczna: produkcja surowców, wartość produkcji przemysłowej,
12. Geografia regionalna,
13. Badacze, odkrywcy,
14. Krajoznawstwo, podróże, turystyka.

Etnografia:

1. Dzieła ogólne,
2. Byliny, przysłowia,
3. Baśnie,

4. Poezja, pieśni i tańce ludowe,
5. Obrzędy i wierzenia ludowe,
6. Rzemiosło ludowe.

Mapy i atlasy Rosji z XVII, XVIII i XIX wieku, publikowane w językach rosyjskim, niemieckim, angielskim i francuskim, dopełniały całości wystawy, na którą składało się 246 eksponatów. Zwiedziło ją 580 osób, m.in. liczne wycieczki z liceów Poznania.

"Karol Marks - jego życie i dzieło"

W dniach od 9 grudnia 1953r. do 16 stycznia 1954r. trwała na powyższy temat wystawa, urządzona w gablotkach w hallu I piętra gmachu Biblioteki.

Wybrano ze zbiorów Biblioteki i pokazano 70 dzieł obrazujących życie i dzieło twórcy socjalizmu naukowego.

Pierwsze gablotki obejmowały prace przedstawiające życie Marksa. Wystawiono prace "O Karolu Marksie", "Karol Marks" Lenina, "Karol Marks" T.Mehringa, "Wspomnienie o Marksie" P.Lafargue'a i W.Liobknechta, "Mowę nad grobem Karola Marksa" F.Engelsa i inne.

Następne gablotki zawierały pierwsze prace Marksa, w których dużo miejsca poświęcono podstawowemu dokumentowi myśli marksistowskiej, jakim jest praca "Manifest Komunistyczny". Wyłożono w nich też szereg prac związanych z "Manifestem" i przedstawiających początkową fazę rozwoju nauki marksistowsko-leninowskiej. Pracami tymi starano się zobrazować wyłaniające się z "Manifestu" i rozwijające się wskazania dotyczące partii, jej postępowania w

związku z objęciem dyktatury proletariatu i stosunku jej do wszelkich ruchów społecznych. Wystawione tu prace mówiły same za siebie swymi tytułami. Niektóre z nich to: "Walki klasowe we Francji", "Rewolucja i kontrrewolucja w Niemczech", "Osiemnasty brumaire Ludwika Bonaparte" itd.

Osobną gablotkę poświęcono największemu dziełu Marksa - "Kapitałowi". Dalej następują inne prace Marksa, m.in. tak ważna "Krytyka programu gotajskiego".

Końcowe gablotki zawierały prace dotyczące wpływu i rozwoju myśli marksistowskiej w Polsce. Marks odnosił się z wielką sympatią do ruchów narodo-wyzwoleńczych Polaków w 1848r. w Poznańskim i w powstaniu styczniowym. Wyowiedział się też za sprawą polską w czasie jej rozbiorów. W gablotkach tych pokazano prace o Jarosławie Dąbrowskim, czołowym bohaterze walk Komuny Paryskiej, szeregu wydawnictw o pierwszej propagatorce marksizmu w Polsce, o partii "Proletariat" i jej twórcy L. Waryńskim. Wyłożono też prace o następnych pokoleniach polskich rewolucjonistów, krzewicielach idei marksizmu w Polsce, jak o Związku Robotników Polskich, SDKPiL, KPP, PPR i wreszcie PZPR.

Wystawę przybrano ilustracjami i fotografiami dokumentów, wybranych z różnych wydawnictw znajdujących się w zbiorach Biblioteki.

1954

"Julian Tuwim"

W kilka tygodni po śmierci Juliana Tuwima urządzone w dniach od 15 stycznia do 14 lutego 1954r. w hallu starego

gmachu Biblioteki wystawę poświęconą twórczości i życiu poety.

W jego dzieciństwie i wieku młodzieńczym, spędzonym w Łodzi, dużą rolę odegrała matka, która rozwinęła w nim zamiłowania artystyczne i wrażliwość na dolę ludzką. Przebywając na wsi podczas wakacji, zachwycał się pięknem rodzinnej ziemi, co odbiło się później w jego "Kwiatach polskich". Z domu rodzicielskiego widział krwawe walki uliczne łódzkiego proletariatu w 1905r. Również ślady tych przeżyć znajdujemy w jego utworach.

Przebywając na studiach filozofii i prawa w Warszawie, pisał wiersze i założył grupę poetycką "Skamander".

Tematyką jego wierszy było miasto z jego atmosferą, na tle której przedstawił szarego mieszkańca wielkiego i małego miasta, łącząc jego życie ze współczesnym życiem narodu. Wzbogacił on język polski literacki, wprowadzając potoczny język do poezji.

Dołożono na wystawie jego utwory: "Czyhanie na Boga", "Sokrates tańczący", "Siódma jesień", "Słowa we krwi", "Rzecz Czarnoleską", "Treść gorejącą" oraz utwory satyryczno, dalej wybór jego dawnych i nowych utworów satyrycznych wydanych w 1951r. pt. "Piórem i piórkiem", jego opracowania "Antologia polskiej parodii literackiej", "Cztery wieki fraszki polskiej" oraz zbiór ciekawostek pt. "Pegaz dęba". Poemat "Kwiaty polskie" to owoc pobytu Tuwima na emigracji.

Inną gablotkę wypełniły jego wiersze w Polsce Ludowej i trzytomowa "Księga wierszy polskich XIX wieku".

Osobną grupę stanowiły przekłady Tuwima z literatury rosyjskiej - a więc: "Lutnia Puszkina", "Rewizor" i "Płaszcz" Gogola, tłumaczenia wierszy Majakowskiego, Świetłowa i inne.

W następnych gablotkach znalazły się znakomite i pięknie wydane wiersze Tuwima dla dzieci z "Lokomotywą" i "Słoniem Trąbalskim" na pierwszym miejscu.

Ogółem wyłożono na wystawie ponad 80 eksponatów, kilka fotografii poety z różnych okresów jego życia oraz szereg autografów listów Tuwima do przyjaciół, użyczonych przez nich na okres otwarcia wystawy.

"Idea wielkiego Lenina żyje wśród nas wiecznie"

Trzydziestą rocznicę śmierci W.I.Lenina upamiętniła Biblioteka zorganizowaniem pod powyższym hasłem wystawy w nowym gmachu Biblioteki w dniach od 21 stycznia do 20 lutego 1954r.

Na kilkunastu stołach, wśród zieleni i kwiatów, rozmieszczone około 400 wydawnictw ilustrujących życie i działalność pisarską założyciela Państwa Radzieckiego.

Zwiedzanie wystawy rozpoczynało się od stolika, na którym znajdowały się najwcześniejsze pisma Lenina, wydane w petersburskim okresie działalności rewolucyjnej /lata 1893-1897/. Wystawiono dzieła Lenina i o Leninie w językach rosyjskim, polskim, francuskim, niemieckim i angielskim.

Wśród wystawionych prac należy zanotować jako rzadkości bibliograficzne: Referat Lenina na II Kongresie III Międzynarodówki pt. "Współczesna sytuacja międzynarodowa", wyda-

ny przez połowę jednostkę wojskową w języku ukraińskim, dalej zbiór rewolucyjnych pieśni i wierszy pt. "Przed świtem", wydany w Genewie w 1906r. w języku rosyjskim w Drukarni Partyjnej, prace Lenina pt. "Przegląd programu rolnego Partii Robotniczych" /Petersburg 1906/ i szereg innych rzadkości bibliograficznych. Pokazano dodatek nadzwyczajny pisma "Republika", które wychodziło w Łodzi, donoszący w dniu 22 I 1924r. o śmierci prezesa Rady Komisarzy Ludowych ZSRR, Lenina. Wystawa dawała przegląd działalności Lenina, jako twórcy partii nowego typu, budowniczego pierwszego państwa socjalistycznego.

Osobny dział mówił o Leninie - na tle polskiego ruchu robotniczego i jego stosunku do Polski.

Rozłożono też między książkami szereg ilustracji, przedstawiających ważne momenty z życia i działalności Lenina.

Wystawę zwiedziło około 600 osób. Radio Pozn. 21 stycznia nagrało rozmowę, przeprowadzoną na wystawie z młodzieżą akademicką.

"Matka i dziecko w Polsce Ludowej"

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet zorganizowano w dniach od 1 do 8 marca 1954r. wystawę w hallu gmachu Biblioteki na temat "Matka i dziecko w Polsce Ludowej".

Osobny dział stanowiła literatura dziecięca w różnych językach, z której wiele wydawnictw zachwycało zwiedzających pięknymi ilustracjami.

Interesującą wystawę zwiedziło 120 osób.

"Józef Stalin"

Dla uczczenia pierwszej rocznicy śmierci Józefa Stalina urządzono w gablotkach, w hallu starego gmachu Biblioteki, w dniach od 5 do 8 marca 1954r. wystawę poświęconą Stalinowi.

Wystawiono dzieła i biografie Stalina.

Od 10 do 20 marca 1954r., z okazji odbywającego się II Zjazdu PZPR, zorganizowano w hallu starego gmachu Biblioteki okolicznościową wystawę w 6 gablotkach. Pokazano wydawnictwa obrazujące działalność partii od jej początków, a w szczególności od Kongresu Zjednoczeniowego, na którym to zjeździe umocniła się władza ludowa w Polsce pod kierunkiem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

"Dziesięć lat wsi Polski Ludowej"

Podkreślając łączność miasta ze wsią, oraz z okazji trwania Dni Oświaty, Książki i Prasy, Biblioteka otworzyła w dniach od 6 do 13 czerwca 1954r. w hallu nowego gmachu Biblioteki wystawę pod hasłem "Dziesięć lat wsi Polski Ludowej".

Wystawa dzieliła się na 4 części: część pierwsza ilustrowała osiągnięcia współczesnej, postępowej biologii Iwana Mi-czurina i Trofima Łysenki oraz w ich wysiłków.

Część druga zaznajamiała z osiągnięciami naszego rolnictwa, z nowoczesnymi metodami uprawy roli i hodowli bydła i świń tak w spółdzielniach produkcyjnych jak i w gospodarstwach indywidualnych. Dział ten uzupełniono wykresami i planszami ilustrującymi podniesienie rolnictwa i

pogłowia bydła w ostatnich czasach. Dużo uwagi poświęciła wystawa hodowli drobnego inwentarza i korzyściom stąd płynącym dla gospodarstwa. Dział ten ilustrowały plansze z wynikami konkursu hodowlanego.

Osobny dział informował o chorobach i szkodnikach zbóż i roślin oraz o sposobach walki z tymi szkodnikami.

Ostatnią część wystawy, obejmującą książki, plansze i wykresy, poświęcono zagadnieniu życia kulturalnego wsi polskiej, oświacie i wiedzy rolniczej.

Ogólna ilość eksponatów wynosiła 456 książek oraz kilkanaście plansz, wykresów i szereg ilustracji.

Wystawę zwiedziły 364 osoby.

W jej urządzeniu pomogły Biblioteczki: Wojewódzki Zarząd Rolnictwa, Biblioteka Wojewódzka i Zarząd Wojewódzkiego Związku Samopomocy Chłopskiej. Instytucje te dostarczyły map, plansz i wykresów.

"Maria Curie-Skłodowska"

W dniach od 6 do 17 lipca 1954r. pokazano w hallu starego gmachu Biblioteki, w kilku gablotkach, wystawę poświęconą Marii Curie-Skłodowskiej z okazji 20 rocznicy śmierci wybitnej uczzonej.

"W 10-lecie Polski Ludowej"

Pod powyższym tytułem otwarto wystawę w hallu nowego gmachu Biblioteki od 21 lipca do 29 sierpnia 1954r.

Wystawa zawierała 12 działów i poddziałów, obejmujących wydawnictwa mówiące o etapach rewolucji ludowej, którą rozpoczął przegląd wydawnictw o Rewolucji Październikowej.

Wiele miejsca poświęcono KPP i jej walce o Polskę Ludową.

Wystawiono szereg wydawnictw obrazujących okres od zjednoczenia partii robotniczych aż po chwilę ostatnią.

Pokazano 546 eksponatów rozmieszczonych na stołach i w gablotkach.

Osobny dział reprezentował wydawnictwa omawiające rozwój gospodarczy i kulturalny kraju w ciągu ostatnich 10 lat.

Na ścianach znajdowały się plansze i wykresy statystyczne. Między eksponaty książkowe wplacono liczne podobizny wybitnych polskich działaczy rewolucyjnych.

Dużą i przejrzyste ułożoną wystawę zwiedziło 356 osób.

Z okazji Miesiąca Przyjaźni Polsko-Radzieckiej Biblioteka Główna UAN zorganizowała w gablotkach, w hallu starego gmachu, dwie wystawy.

Pierwszą była, otwarta w dniach od 18 września do 12 października 1954r., wystawa pod hasłem "Bibliografia i Biblioteki ZSRR". Wystawiono książki omawiające bibliografię i biblioteki Kraju Rad. Wystawę ilustrowano bogato zdjęciami bibliotek radzieckich, nadesłanych na prośbę Biblioteki z Biblioteki im. Lenina w Moskwie.

Drugą, na temat "A.P.Czechow. Jego życie i twórczość", otwarto w dniach od 15 listopada do 14 grudnia 1954r.

Czechow /1860-1904/, z wykształcenia lekarz, a z uzdolnień i zamiłowań novelistą i dramaturg, wszedł na stałe do rosyjskiej i światowej literatury.

Z okazji 50 rocznicy jego śmierci urządzono wystawę w Bibliotece; obejmowała ona 5 gablot.

Dużą pomocą w urządzaniu wystawy były wydawnictwa ra-
dzieckie, które właśnie ukazały się w związku z rocznicą
śmierci. Do nich należały: "Żiźń i tworчество A.P.Čechova",
"Po čechovskim mestam" /32 barwne fotografie, formatu pocz-
tówkowego, ilustrujące różne miejsca związane z życiem i
twórczością pisarza/.

Inne książki, z działu opracowań, które znalazły się
na wystawie, to opis muzeum im. Czechowa w Jaltie, którym
to muzeum zarządzała siostra pisarza, Maria. Są to: Čecho-
va M. "Dom-muzej A.P.Čechova v Jaltie", "Illjustracii Ku-
kryniksov k rasskazam A.P.Čechova", Papėrnyj Z. "Anton
P.Čechov", Prytkov V. "Čechov i Lėvitan" i inne.

Twórczość Czechowa reprezentowały następujące dzieła
zbiorowe: "Izbrannye proizvedenija", "Izbrannye rassказы"
i "Sobranie sočinenij" w dziewięciu tomach.

Poszczególne utwory Czechowa były również pokazane w
tłumaczeniach polskich. Dzieł zbiorowych natomiast oraz
opracowań było wówczas niewiele. Wystawę wzbogacały i uroz-
maicały liczne ilustracje.

Umieszczono także dużo tekstu objaśniającego, gdyż wy-
stawa była pomyślana jako zwięzły referat o Czechowie, a
prawie każde zdanie było ilustrowane.

"Rady Narodowe"

W grudniu 1954r., na okres wyborów do rad narodowych,
zorganizowano okolicznościową wystawę na parterze w hallu
starego gmachu Biblioteki.

Ekspozycja obejmowała prace dotyczące rad narodowych.

Przedstawiono książki obrazujące powstanie tych organów, dalej zebrano materiały obrazujące działalność samorządu terytorialnego w latach 1944 do 1950, a następnie rad narodowych, jako organów jednolitej władzy państwowej kierującej działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną terenu i koordynującą te prace z zadaniami ogólnonarodowymi.

Osobną gablotkę wypełniły publikacje traktujące o:

1. wyborach radnych,
2. wyborach prezydiów rad narodowych.

1955

Rok 1955 - rok dziesięciolecia Polski Ludowej - upamiętniła Biblioteka zorganizowaniem szeregu wystaw, związanych z tą rocznicą. Były to:

1. Dziesięciolecie wyzwolenia Poznania /23 II - 5 III/,
2. Dorobek naukowy Uniwersytetu Poznańskiego w 10-leciu Polski Ludowej /24 II - 5 III/,
3. Postępowe autorki w 10-leciu Polski Ludowej /8 III - 20 III/,
4. Dziesięciolecie zwycięstwa nad faszyzmem /6-20 V/,
5. Morze w 10-leciu Polski Ludowej /22 VI-6 VII/,
6. O Mickiewiczu w 10-leciu Polski Ludowej /26 XI-27 XII/.

"Dziesięciolecie wyzwolenia Poznania" /23 II-5 III 1955r./

Wystawa zawierała szereg książek i artykułów dotyczących walk o wyzwolenie Poznania, jego oswobodzenia spod okupacji niemieckiej oraz osiągnięć ostatnich dziesięciu lat.

Wystawiono prace: "Poznaniacy w walce o Cytadela" Rogo-Mazurka, "Wyzwolenie Poznania w roku 1945" Z.Grota, "Na gruzach Poznania w roku 1945" I.Kaczmarka, "Z dni walk o Poznań 1945 roku" W.Knapowskiej.

W gablotkach, zawierających przegląd osiągnięć Poznania w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, zebrano i wystawiono prace czołowych działaczy i naukowców Poznania. Podzielono je na działy dotyczące: 1. zagadnień gospodarczych, 2. zagadnień społecznych, 3. kultury Poznania.

"Dorobek naukowy Uniwersytetu Poznańskiego w 10-leciu Polski Ludowej"

Imponująco przedstawiał się dorobek Uniwersytetu Poznańskiego na wystawie, urządzonej w sali 16 nowego gmachu Biblioteki i otwartej w czasie od 24 lutego do 5 marca 1955r.

Zgromadzono i rozłożone na stołach - wydziałami, a w obrębie nich według poszczególnych katedr i zakładów - przeszło 600 prac, dostarczonych Bibliotece przez dziekany Uniwersytetu.

Choć niewielką, ale osobną grupę stanowiły wydawnictwa bibliotekarzy Biblioteki Głównej Uniwersytetu.

"Postępowe autorki w 10-leciu Polski Ludowej"

Z okazji Dnia Kobiet pokazano na kolejnej wystawie w dniach od 8 do 20 marca 1955r. powojenną twórczość autorek polskich.

Wyłożono m.in. książkę Wandy Wasilewskiej, napisaną w

czasie okupacji, "Płomień na bagnach", Seweryny Szmaglewskiej "Dymy nad Birkenau", Poli Gojawiczyńskiej "Kratę", tłumaczenie Illakowiczówny "Anny Kareniny" Tolstoja i inne.

Centralne miejsce na wystawie zajęła powojenna twórczość Zofii Naikowskiej i Marii Dąbrowskiej.

"Rok 1905"

Z okazji Dni Oświaty, Książki i Prasy urządzono w dniach od 30 kwietnia do 23 maja wystawę pod hasłem "Rok 1905".

Na ogólnym tle pokazano opracowania dotyczące przygotowania, następnie historii rewolucji.

Ciekawym problemem wystawy było odbicie roku 1905 w beletrystyce różnojęzycznej. Pokazano również wydania pieśni rewolucyjnych z okresu rewolucji 1905r. w Warszawie.

"Mikołaj Rej w 450-lecie urodzin"

Kolejną - na Dni Oświaty, Książki i Prasy - była wystawa, zorganizowana w maju, a poświęcona ojcu naszej literatury narodowej.

W pierwszych gablotkach zebrano literaturę dotyczącą renesansu polskiego, dalej monografie Reja, utwory pisarza i prace o nich. Ogółem wystawiono 76 książek.

Wystawę zwiedziło szereg wycieczek ze szkół poznańskich.

"W 10-lecie zwycięstwa nad faszyzmem" - to temat wystawy, otwartej w dniach od 6 do 20 maja 1955r., w gablotkach, w hallu I piętra starego gmachu Biblioteki.

Pokazano w niej 54 dzieła dotyczące walk i następnie zwycięstwa w 1945r.

Pierwsze gablotki pokazały grozę zbrodni wojny, a więc obozy i zniszczenia spowodowane wojną.

Wystarczą same tytuły książek, wystawionych w tych gablotkach. O Oświęcimiu "Dymy nad Birkenau" S.Szmagłowskiej, "Oświęcim - Brzezinka", album wydany w 1948r.; "Vingt mois à Auschwitz" P.Lewińskiej /Paryż 1945r./, pokazano tekę z ilustracjami "N° 28932 mówi..." o obozie w Cranienburgu. Obóz w Majdanku obrazowały prace: "Niemiecka fabryka śmierci w Lublinie" E.Krigeria, "Nigdy nie zapomnę" H.Boguszewskiej i teka "Majdanak" Z.Tolkaczewa. Dalsze prace to: "Obóz koncentracyjny w Dachau" L.Bujacza, "Z katakumb wspomnień" - opis ekshumacji mogiły pomordowanych w Kościanie, "Dulag 121 - Pruszków" E.Serwańskiego, "Pruszków 1944" K.Paszковского, "Mantelupa" T.Kudlińskiego i "Zbrodnie niemieckie w Zamojszczyźnie" Z.Klukowskiego. Do tego dodano szereg dokumentów, autentycznych listów uczestników obozów do rodzin.

Po tym smutnym wstępie pokazano prace opisujące walki o wolność, a dalej głoszące zwycięstwo nad faszyzmem w 1945 roku, m.in.: "Jak walczyli żołnierze wolności" /J.Przozzy i M.Żurkowskiego/, "Rozstrzygające operacje Armii Radzieckiej" A.Kowalewskiego, "Ofensywa, która wyzwoliła Polskę" J.Wachtla, "Szlak bojowy Ludowego Wojska Polskiego", "Od Wołgi do Wisły" J.Putramenta, "Godzina W" N.Rydzewskiej, "Kościuszkowcy w walce o Pragę" W.Tuszyńskiego, "Od Wisły do Berlina" N.Zamiatina, "Nad Turią i Bugiem" K.Kaczmarka, "Warszawa wolna" M.Żurkowskiego, "Operacja Berlińska" J.Drzewieckiego, "Na Wale Pomorskim" W.Ratuka, "Na Bałtyk"

M. Żurkowskiego, "Wyzwolenie Kołobrzegu" S. Komornickiego, "Walki partyzanckie w Lasach Lipskich, Janowskich i Puszczy Solskiej" W. Tuszyńskiego, "Walka polnienna na szczytach" W. Wnuka /praca o walkach w górach/, "Walczyły o wolność" /praca obrazująca udział kobiet w walce o wyzwolenie Polski/, "Mad Nysą i Szprewą" S. Małucha i "Berlin dzisiaj" L. Marschaka.

"Morze w 10-leciu Polski Ludowej"

Od 22 czerwca do 6 lipca 1955r. trwała ekspozycja, na której wystawiono piśmiennictwo dotyczące morza. Ułożono je w następujących działach:

1. literatura ogólna dotycząca morza,
2. o naszych portach,
3. morskie zagadnienia gospodarcze i handel zagraniczny Polski,
4. zagadnienia techniczne dotyczące okrętów,
5. literatura piękna a morze.

Pierwsze gablotki zawierały czasopisma: "Morze", "Młody Żeglarz", "Młodzież Morska", "Rybak Morski", dalej "Poradnik rybaka morskiego", "Nową ustawę żeglarską", "Naradę Rybacką" i prace o tematyce zasad i przepisów prawnych dotyczących spraw morskich i pracowników związanych z morzem.

W dalszych gablotkach rozłożono opisy naszych portów: Gdańska, Gdyni i Szczecina. Znalazły się tu prace C. Piskorskiego, W. Szremowicza, F. Mamuszki, K. Lepszego, Z. Brockiego, C. Kazubka, J. Pertka, W. Wnuka i innych, a także wydawnictwa Instytutu Bałtyckiego i Sesji Rady Naukowej dla Zagadnień Ziemi Odzyskanych.

Następne gablotki obrazowały "Rozwój gospodarki morskiej", "Podstawowe wskaźniki planu żeglugi morskiej" I. Tarskiego, "Gospodarkę morską w Planie 6-letnim" W. Straka, "Obrót międzynarodowy i handel zagraniczny Polski" J. Kobrynera, "Organizację i technikę transportu w handlu zagranicznym" W. Zawidzkiego i szereg książek o podobnej tematyce.

Następną grupę stanowiły publikacje o okrętach i o wszelkich urządzeniach okrętowych, od opisów budowy statków i okrętów oraz ich urządzeń i konserwacji do historii tak poszczególnych jednostek, jak i całych flot handlowych.

Zawartość ostatnich gablotek stanowiła literatura piękna dotycząca turystyki morskiej. Były to prace S. Mioduszeńskiego, S. Siereckiego, F. Penikowskiego, poezje J. Stępowskiego oraz reportaże J. Grajtera i M. Zydlera.

Łącznie z otwarciem Roku Mickiewiczowskiego, celem uczczenia wieszczki, zorganizowała Biblioteka cykl wystaw:

W dniach od 13 maja do 10 czerwca, w gablotkach, w hallu starego gmachu pokazano 37 eksponatów dotyczących "Pana Tadeusza". Wystawiono wydanie Pana Tadeusza z 1834r. i szereg wydań następných aż do najnowszego. W osobnej gablotce wystawiono podobiznę rękopisu /Wrocław 1949/. Dalej następowały opracowania dotyczące Pana Tadeusza. Osobną grupę stanowiły tłumaczenia Pana Tadeusza na języki: francuski, niemiecki, włoski, rosyjski i litewski.

"Od pierwodruków do wydania narodowego"

W dniach od 12 sierpnia do 26 września 1955r. trwała

ciekawa i pięknie urządzona, w 10 gablotkach, w hallu starego gmachu Biblioteki, wystawa pod hasłem "Od pierwodruków do wydania narodowego".

Obejmowała ona 4 działy:

1. druki, które ukazały się za życia poety,
2. dzieła wydane od 1855 do 1918r.,
3. dzieła wydane w okresie dwudziestolecia,
4. wydania powojenne.

Wybrano druki najciekawsze lub najcharakterystyczniejsze. Z powodu braku samych wydań, wystawiono podobizny: druku "Listu do Joachima Lelewela", kart tytułowych "Konrada Wallenroda", pierwszych tomów poezji wydanych w Wilnie i pierwszego wydania "Sonetów" oraz krakowskie wydanie "Konrada Wallenroda" z 1828 roku, wykonane bez zezwolenia autora i z ominięciem ensury. Wystawiono fotografię pierwszej strony przekładu perskiego, dołączoną do wydania "Sonetów" /Moskwa 1826/ i "Sonety" /Lwów 1827/ z pierwszymi nutami do wierszy Mickiewicza, kompozycji K. Lipińskiego. Dalej paryskie wydanie przedrukowane z wileńskiego, poznańskie zbiorowe wydanie z lat 1828-1829 /zaprojektowane przez J. Muczkowskiego/, utwory Mickiewicza łączące się z powstaniem listopadowym, jak "Hymn do młodości", "Ucieczka", "Reduta Ordon". Pokazano druki powstałe na emigracji: "Dziady" w wydaniu paryskim poezji z 1832r. i w wydaniu z 1833r., "Księgi Narodu Polskiego i Pielgrzymstwa Polskiego" /z nądrukiem na stronie tytułowej "Nakładem autora". Prawie wszystkie znane egzemplarze nadruku tego nie posiadają/, pierwsze wydanie "Pana Tadeusza" /Pa-

ryż 1834/, przekład "Glaura" /1835/, Poezje - wydanie paryskie z 1838r., "Kurs pierwszy Literatury Słowiańskiej wykładanej w Kolegium francuskim" /Paryż 1843/, fotografię pierwszej strony "Trybuny Ludów".

Z wydań pośmiertnych wystawiono m.in. piękne edycje "Pana Tadeusza" z ilustracjami E.M.Andriollego /Lwów 1882/, "Grażynę" z ilustracjami J.Kossaka, wydania drukowane pod kierunkiem Władysława Mickiewicza, "Dzieła" - wydanie zupełne, wydanie Gebethnerowskie z 1914r., Piniego z 1917r., "Dziady" w inscenizacji Wyspiańskiego, "Nieznane pisma Adama Mickiewicza - 1817-1823" wydane przez J.Kallenbacha.

Z okresu dwudziestolecia wystawiono m.in. niedokończony Wydanie Sejmowe, "Pana Tadeusza" w opracowaniu Pigionia i wydania popularne Biblioteki Uniwersytetów Ludowych.

Okres powojenny reprezentowało szereg wydawnictw, od wydanych przez Związek Patriotów Polskich w Moskwie, "Grażyny" i "Konrada Wallenroda" /1944/ aż do Wydania Narodowego. Z atrakcyjniejszych - to podobizna rękopisu "Pana Tadeusza" i "Żywila" wydana w 1947r. w Paryżu.

Ogółem wystawiono 102 eksponaty. Wystawę zwiedziło wiele osób i szereg wycieczek szkolnych, odnosząc z obejrzenia jej wiele korzyści. Szczegółowe sprawozdanie z wystawy podała "Trybuna Ludu" w numerze z dnia 18 września 1955r.

Trzecią wystawą poświęconą naszemu wieszczowi, to wspomniana powyżej, a urządzona w dniach od 26 listopada do 27 grudnia 1955r. wystawa pod hasłem "O Mickiewiczu w 10-leciu Polski Ludowej".

Wystawę pokazano w 10 gablotkach, w hallu pierwszego piętra Biblioteki, można więc było wystawić jedynie wybór prac o Mickiewiczu.

Pierwsze eksponaty zaznajomiły z tłem historycznym epoki. Były m.in. artykuły Baczki z "Myśli Filozoficznej" i rozdział przygotowywanej historii filozofii, dalej prace Molecha, Serejskiego, Tarlego 5-tomowe dzieło "W stulecie Wiosny Ludów" i inne.

Po pokazaniu tła epoki, umieszczono dzieła o romantyzmie w literaturze polskiej. Z najnowszych, to prace Dobrowolskiego, Kubackiego, Wyki, Żółkiewskiego i innych.

Na tym tle wyłoniła się postać samego pisarza, w opracowaniach Kleina, Bova, Jastruna, Szypera, Żółkiewskiego. Wiedzę o życiu i dziełach Mickiewicza spopularyzowały prace Sawymowicza i Strumpf-Wojtkiewicza. Dalej umieszczono artykuły Przybosia, Wyki, Żółkiewskiego, Jastruna i innych dotyczące całokształtu twórczości Mickiewicza.

Pokazano też prace o poszczególnych okresach życia poety. "O młodzieńczej twórczości Mickiewicza" Libery, pracę Fiszmana o działalności Mickiewicza w Rosji, o pobycie wieszka w Wielkopolsce Zakrzewskiego i inne o działalności politycznej poety.

Następny dział wystawy zawierał prace poświęcone poszczególnym utworom Mickiewicza, dalej opracowania o języku i artyzmie dzieł poety, o tłumaczeniach dzieł Mickiewicza na języki obce, dalej prace traktujące o zagadnieniach: Mickiewicz a muzyka, Mickiewicz jako temat w literaturze pięknej.

Ostatnią gablotkę poświęcono sprawozdaniom z obchodu Roku Mickiewiczowskiego w Polsce i na całym świecie.

"Książka Białoruska"

W ramach obchodu Miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, z okazji Dni Kultury Białoruskiej, zorganizowała Biblioteka w dniach od 30 września do 25 października wystawę "Książki Białoruskiej".

Wystawiono dzieła ogólne traktujące o radzieckiej Białorusi /m.in. mapa i artykuł z encyklopedii radzieckiej, Sovetskaja Belorussija, Mińsk 1938, pod red. Bedina i in., "Bratnia Republika Białoruska", szereg artykułów z Nowej Kultury i prasy codziennej/, o jej historii /"Istorija BSSR" wydana przez Akademię Nauk w Mińsku w 1954r./, dalsze o jej literaturze. Były więc prace Gołąbka "Literatura białoruska" /Warszawa 1933/, Rudzińskiej-Froëlichowej "Uwagi nad literaturą białoruską"/Warszawa 1936/ i inne. Ogromny 2-tomowy słownik Nosowicá /"Slovar belorusskago narečija" Sanktpeterburg 1870/ wprowadził do następnego działu, "Języka". Było tu szereg prac z językoznawstwa; z powojennych to praca Kuraszkiwicza "Zarys dialektyki wschodniosłowiańskiej" z wyborem tekstów gwarowych, prace Ossowskiego i innych. Obszerny był dział poświęcony twórczości literackiej Białorusi. Z prozaików umieszczono na wystawie powieści Stachowicza /Pod niebem pokoju/, dzieła wybrane Kuźmy Čornego /Moskva 1950/, K.Mickiewicza /pseud.Kolasa/ /W poleskiej głuszy, Trzęsawisko/, kilka utworów scenicznych: Kočergi "Maszynista Czerewko", Krap-

wy "Skovronki śpiewają"; literaturę dla młodzieży reprezentowały bajki ładnie wydane w Wilnie w 1929r.

Biblioteka Uniwersytecka posiada dosyć dużo poezji białoruskiej. Wystawiono kilka utworów oryginalnego pisarza, Franciszka Bohuszewicza, który stworzył całą szkołę literacką białoruską, jak "Ducka Bielaruskaja" i "Smyk Bieloruskij" /Wilno 1930/. Szkoda, że nie udało się pokazać poznańskiego wydania "Smyka Białoruskiego" z 1894r. Pokazano wiersze Kastusia Mickiewicza /Kolasa/ "Nową ziemię" /1931/, "Symona Muzyka" /1928/, Łucewicza /pseud. Janka Kupala/ zbiór utworów wydanych w 1950r. w Moskwie i Leningradzie, także w Mińsku w 1952r. Ze starszych - to wydany przez Stankiewicza "Taras na Parnasie" /1930/ i inne. Najmłodszych poetów reprezentowali Maksim Tank i Arkadiusz Kuleszow.

Wystawiono też szereg pozycji z etnografii, jak Michała Fedorowskiego cztery tomy o "Ludzie Białoruskim" /1897-1935/, Jana Czeczota "Piosnki wieśniacze znad Niemna i Dźwiny..." /Wilno 1840/, Bezsonowa "Belorusskija pesni" /Moskwa 1871/ i in., dalej dumki, zagadki i przysłowia wydane w czasopismach naukowych.

Ze sztuki wystawiono album "Belaruski narodny arrangement", z rzemiosła książkę Hołubowicza "Garncarstwo wiejskie zachodnich terenów Białorusi" /Toruń 1950/.

Zajęto się też zagadnieniem: Białoruś a Polska. "Bibliografia przekładów z literatury polskiej na język białoruski", wydana w Kwartalniku Instytutu Polsko-Radzieckiego /1953 nr 2-3, s.170-174/ wykazała, jak wiele utwo-

rów polskich przełożono na język białoruski. Pokazano artykuły: Jankowskiego - Mickiewicz a podania ludu białoruskiego /Pamiętnik Literacki 1904/, Orzeszkowej - Wspomnienia z powiatu pińskiego /Tygodnik Ilustrowany/, A.S. - "Pan Tadeusz" na Białorusi /Tygodnik Ilustrowany t.10, 1887/, Słuckiego - Szlakiem Mickiewiczowskiej legendy /Przegląd Kulturalny, 1955 nr 35/.

W ostatniej gablotce pokazano czasopisma polskie z artykułami zajmującymi się "Dniami kultury białoruskiej".

Uzupełnieniem wystawy była sporządzona na temat "Białoruś" kartoteka zagadnieniowa.

"Stanisław Staszic"

Dwusetną rocznicę urodzin Staszica upamiętniła Biblioteka zorganizowaniem wystawy składającej się z 49 eksponatów, obrazujących życie i działalność tego wybitnego pisarza politycznego, ekonomisty, geologa i filantropa polskiego.

Wystawa była otwarta w dniach od 28 X do 21 XI 1955r.

"W.A.Mozart w 200 rocznicę urodzin"

Decyzją Światowej Rady Pokoju rok 1956 poświęcony został pamięci Wolfganga Amadeusza Mozarta, jednego z niewielu twórców, którym w całej pełni przysługuje miano geniusza muzycznego.

Skromny hołd jego pamięci złożyła Biblioteka Główna Uniwersytetu, otwierając 27 I - w 200 rocznicę urodzin Mozarta - wystawę poświęconą genialnemu kompozytorowi.

Miała ona charakter pokazu wybranych materiałów doty-

czących Mozarta, znajdujących się w zbiorach Biblioteki. Mimo braku specjalnie cennych czy zabytkowych obiektów, zdołano zgromadzić interesujący materiał w liczbie blisko 100 pozycji książek, artykułów, nut, ilustracji.

Wystawa była ułożona przejrzyście, a szeroko uwzględniona ikonografia Mozartowska ożywiła jej wygląd zewnętrzny. Obok materiałów biograficznych, ilustrujących środowisko, rodzinę i życie Mozarta, w kilku gablotkach reprezentowana była twórczość Mozarta w rozmaitych odcinkach. Znalazł się tu m.in. jedyny posiadany przez Bibliotekę pierwodruk utworu Mozarta /Koncert na róg Es-dur KV.495, wyd. w 1802r. w Offenbach/ oraz szereg wydań najnowszych: polskich, radzieckich, czeskich, niemieckich, angielskich, szwajcarskich i innych, świadczących o wielkiej popularności muzyki Mozarta, będącej dziś własnością całego świata.

Osobną część wystawy poświęcono twórczości operowej Mozarta.

Inna zaznajomiła z ważniejszym piśmiennictwem polskim i obcym o Mozarcie. Jedna gablotka poświęcona była z górą półtorawiekowemu polskiemu piśmiennictwu o Mozarcie, od najstarszego artykułu w "Nowym Pamiętniku Warszawskim" z 1801r. aż do ostatniej monografii S. Jarocińskiego z 1954r. Bogato reprezentowane było zagraniczne piśmiennictwo o Mozarcie, gdzie wśród wielojęzycznych prac znalazł się m.in. obok pierwszej rosyjskiej monografii o Mozarcie pióra Ulybyszewa - ostatni numer czasopisma "Sovetskaja Muzyka".

Skromna ale nader ciekawa wystawa cieszyła się dużym powodzeniem wśród studentów i czytelników Biblioteki i przyczyniła się niewątpliwie do spopularyzowania postaci genialnego kompozytora, którego pamięć czcił w 1956r. cały świat.

"Henryk Heine"

Setną rocznicę śmierci wielkiego liryka niemieckiego, Henryka Heinego, podkreśliła Biblioteka urządzeniem w dniach od 17 lutego do 6 marca 1956r. wystawy poświęconej jego życiu i twórczości.

Wystawiono dzieła pisarzy, których wpływ zaważył na ukształtowanie się twórczości poety /Byron, Hegel, Goethe, Hoffmann, Novalis, Schlegel/, dalej współczesnych jego zwolenników i wrogów /Börne, Gutzkow, Wienbarg, Laube, von Platen, de Musset, Balzac, Sand, Varnhagen von Ense/, w dalszym ciągu wystawiono dzieła poety, poszczególne opracowania i artykuły w czasopiśmie.

Osobną grupę stanowiły utwory Heinego obrazujące jego stosunek do Polski, a także przekłady jego utworów na język polski.

"Udział kobiet w walce o postęp"

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet wystawiono 189 dzieł postępowych autorek.

Wystawa trwała od 8 do 29 marca 1956r.

"Lenin - spuścizna pisarska"

W dniach od 19 kwietnia do 5 maja 1956r. trwała wystawa poświęcona Leninowi.

Wystawiono 77 książek i czasopism z twórczością wielkiego teoretyka marksizmu. Dzieła ułożono przejrzysto, wplatając 20 ilustracji, co ożywiło wystawę, pokazując Lenina w rodzinie i wśród współtowarzyszy pracy, przy pracy.

"Julian Marchlewski. Życie i działalność"

Z okazji Dni Oświaty, Książki i Prasy Biblioteka Główna Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu otworzyła w dniu 17 maja 1956r., tj. w 90 rocznicę urodzin Juliana Marchlewskiego, wystawę pod hasłem "Julian Marchlewski. Życie i działalność". Trwała ona do 4 czerwca 1956r. Wystawę urządzono w 10 gablotkach, w hallu I piętra Biblioteki.

Julian Marchlewski od najmłodszych lat brał udział w nielegalnych kółkach pierwszej polskiej marksistowskiej partii "Proletariat". Toteż pierwsza gablotka wystawy zawierała wydawnictwa dotyczące tej partii oraz portrety jej założycieli. Wystawiono dwie prace Kormanowej o Wielkim Proletariacie oraz dzieło pt. "Wielki Proletariat" wydany przez Wydział Historii Partii KC PZPR. Julian Marchlewski był założycielem Związku Robotników Polskich, SDKPiL i KPP.

Umieszczono więc wydawnictwa o SDKPiL w drugiej gablotce wystawy, m.in. "SDKPiL w Rewolucji 1905r." oraz fotografie pierwszych trzech pism socjaldemokratycznych: "Sprawy Robotniczej", "Przeglądu Robotniczego", "Przeglądu Socjaldemokratycznego" i oryginalny numer masowego pisma SDKPiL "Czerwony Sztandar".

Trzecią gablotkę poświęcono wydawnictwom dotyczącym

KPP, jak: "KPP. Wspomnienia z pola walki", "KPP w obro-
nie niepodległości Polski", "Ludzie KPP". Ostatnim dzie-
łem w gablotce - to "Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Pol-
ski".

Całokształt pracy Juliana Marchlewskiego obrazowały
prace wydane w 1950r., w 25-lecie jego śmierci, przez Wy-
dział Historii Partii KC PZPR: monografia i album pamiąt-
kowe pod tytułem "Julian Marchlewski" oraz książka pt.
"Z pięciu miast", w której Zofia Marchlewska opowiada
młodzieży o życiu Marchlewskiego. Wystawiono "Bibliogra-
fię prac Juliana Marchlewskiego" opracowaną przez Jadwi-
gę Kaczanowską /Łódź 1954/. Objęła ona 1 868 wydanych
prac i artykułów.

W szeroki był wachlarz zainteresowań Marchlewskiego. Z
zagadnień, które udało się zobrazować dostępnymi wydaw-
nictwami na wystawie, to działalność Marchlewskiego jako
historyka. Praca "Der Physiokraticismus in Polen" /doktor-
ska, Zürich 1896/, to próba ujęcia dziejów Poltki z po-
zycji materializmu historycznego. Zajęcie się sztuką i
literaturą obrazowały jego "Listy do Stefana Żeromskie-
go i Władysława Orkana" i praca Burawskiego "Julian Mar-
chlewski o zagadnieniach sztuki i literatury". "Szkice o
Tatrach" Marchlewskiego pokazały go nam jako zwołanego
turystę. Artykuł Sichierskiej ze "Świata" pt. "O moich
wychowawcach" wspominał działalność pedagogiczną Mar-
chlewskiego. Był on wykładowcą historii polskiej i ekono-
mii politycznej w Komunistycznym Uniwersytecie Kniejszoś-
ci Narodowych Zachodu w Moskwie. Książka "Ekonomia poli-

tyczna..." to popularny wykład podstawowych zasad marksistowskiej ekonomii politycznej, a jego praca "Stosunki społeczno-ekonomiczne pod panowaniem pruskim" /Lwów, a także Warszawa 1903r./ zawiera klasową analizę stosunków społeczno-ekonomicznych na ziemiach polskich pod zaborem pruskim. Ostoję polskości tych ziem widzi Marchlewski w polskiej klasie robotniczej.

Marchlewski zamieszczał artykuły o treści ekonomicznej, lub aktualno-politycznej, poruszał też zagadnienia historyczne, polityczne i kulturalne w legalnych pismach w kraju, jak w "Bibliotece Warszawskiej", "Ateneum", "Prawdzie", "Głosie", "Kulturze", "Ekonomiście", "Przeglądzie Poznańskim" i innych. Czasopisma te umieszczono w dalszych gablotkach wystawy.

Przebywając na emigracji, Marchlewski brał czynny udział w niemieckim ruchu robotniczym. Ogłosił szereg artykułów w organach niemieckiej socjaldemokracji. Biblioteka posiada tylko jedno z tych pism: "Die Zeit"; wystawiono je w ostatniej gablotce wystawy.

Ogółem wystawiono 60 książek i 6 ilustracji.

"Twórczość artystyczna i literacka Ukrainy"

Jest to tytuł wystawy, urządzonej z okazji Dni Kultury Ukrainy, obchodzonych w ramach Miesiąca Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Trwała ona od 22 września do 15 października 1956r.

Wystawa obejmowała następujące działy:

1. Ogólne wiadomości o Ukrainie,

2. Architektura,
3. Etnografia,
4. Muzyka,
5. Językoznawstwo,
6. Literatura piękna Ukrainy.

Osobne gablotki poświęcono Tarasowi Szewczenko i Iwanowi Franko.

Ogółem wystawiono 124 eksponaty, których dokumentację zachowano w Bibliotece.

1957

"Bolesław Prus. Twórczość"

Z okazji Dni Oświaty, Książki i Prasy Biblioteka Główna Uniwersytetu urządziła w hallu I piętra starego gmachu Biblioteki wystawę poświęconą twórczości Bolesława Prusa.

Otwarto ją w dniach od 3 do 30 maja 1957r. Obejmowała ona w przekroju całą twórczość pisarza. Ukazała nam czasopisma, w których Prus publikował swoje prace, oraz książkowe wydania powieści, nowel, kronik.

Specjalną uwagę poświęcono listom, które były na wystawie reprezentowane w edycjach i fotokopiach.

Ogółem wystawiono 60 eksponatów: 45 woluminów, 7 fotokopii listów, 3 fotokopie utworów młodzieńczych, 3 portrety pisarza.

"Z zagadnień kultury Litwy"

Z okazji Dni Kultury Litewskiej Biblioteka zorganizowała w czasie od 22 czerwca do 10 lipca 1957r. wystawę pod nazwą "Z zagadnień kultury Litwy".

Urządzono ją w 10 gablotkach, w Hallu I piętra starego gmachu. Objęła ona 66 eksponatów obrazujących zabytki litewskie /m.in. Jana Bretkuna "Postillę" wydaną w Królewcu w 1591r./, starszą twórczość literacką Litwy, czasopisma /m.in. Auszrę z lat 1883, 1884, 1886/, literaturę nowszą, bajny, opowiadania i bajki, folklor, dzieła naukowe dotyczące języka, historii, sztuki.

Wystawa zobrazowała nadto więzy kulturalne łączące Polskę z Litwą oraz zainteresowanie się kulturą litewską naszych pisarzy /m.in. Kraszewskiego, Mickiewicza/i naukowców.

24 czerwca 1957r. zwiedził wystawę wicepremier Litwy wraz z innymi członkami delegacji Litwy.

"40 rocznica Rewolucji Październikowej"

Upamiętniając 40 rocznicę Rewolucji Październikowej, Biblioteka Główna Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zorganizowała wystawę, na której wystawiono 71 dzieł obrazujących przebieg, zwycięstwo i znaczenie Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej.

Ułożone eksponaty reprezentowały działy:

1. Przygotowanie do Rewolucji,
2. Rewolucję w Moskwie i w reszcie kraju,
3. Dokumenty,
4. Reformy w oparciu o dokumenty,
5. Znaczenie Rewolucji,
6. Odzwierciedlenie Rewolucji w literaturze pięknej,
7. Udział Polaków w Rewolucji.

Wystawa trwała od 25 października do 19 listopada 1957r.

"Stanisław Wyspiański. Twórczość"

Z okazji pięćdziesięciolecia śmierci Stanisława Wyspiańskiego Biblioteka Główna UAM otworzyła w dniu 28 listopada 1957r. wystawę poświęconą twórczości genialnego malarza i poety.

Urządzona w 10 gablotkach w hallu I piętra starego gmachu Biblioteki trwała do 2 stycznia 1958r.

Dwie pierwsze gablotki pokazały twórczość malarską Wyspiańskiego. Wystawiono tu zarówno książki /m.in. album "Stanisław Wyspiański. Dzieła malarskie", wyd. w 1925r. przez Bibliotekę Polską, z inicjatywy Tow.Sztuka, z tekstem Przybyszewskiego/, jak i reprodukcje jego prac malarskich. A więc portrety /sporo autoportretów, portrety rodziny: ojca, córki, poety z żoną, współczesnych, m.in. Boya, Chmiela i in./.

Druga gablotka obrazowała przede wszystkim zdobnictwo książki. Była to ilustrowana przez Wyspiańskiego "Iliada" Homera w tłumaczeniu Rydla, okolona reprodukcjami tych ilustracji, była praca Smolika "Zdobnictwo książki w twórczości Wyspiańskiego" /1928/ oraz masa reprodukcji rysunków różnych ozdób książki, jak kwiatów, a także reprodukcje różnych karykatur.

Następnych pięć gablotek zawierało pokaz twórczości literackiej Wyspiańskiego. Rozpoczęto od twórczości młodzieńczej /wiersz "Homer a Vergilius" i utwór dramatyczny "Batory pod Pskowem", napisany w VII klasie gimn./.

Choć podróży Wyspiańskiego do Francji znajdujemy w jego "Opisie katedry w Reims". Dodano nieco reprodukcji rysunków kościołów, ich fragmentów, sprzętów i obrazów kościelnych.

Z kolei pokazano całą twórczość dramatyczną Wyspiańskiego. Wystawiono przeważnie pierwodruki, dwie ich fotografie, w paru wypadkach z powodu braków pierwodruków wydania najwcześniejsze.

Wszystkie te utwory były ułożone chronologicznie, jak je Wyspiański pisał. A więc Legenda /pierwsza/, Meleager, Warszawianka /w "Życiu" w 1898r. i w wydaniu książkowym/, Protesilas i Laodamia /w "Przeglądzie Polskim" w 1899r. i w wydaniu książkowym/, Leleweł, Kłątwa, Bolesław Śmiały /rapsod/, Kazimierz Wielki, Legion, Wesele /wyd. 4 z 1908r., uzupełnione 3 scenami aktu I/, Piast /w "Krytyce" w 1903r./, Wyzwolenie, Bolesław Śmiały /dramat/, fotografia karty tytułowej Achilleis, Legenda w II opracowaniu z 1904r., fotografia karty tytułowej I wydania Akropolis, Noc Listopadowa, Skałka, Powrót Odysa, Sędziowie, Śmierć Ofelii /w "Krytyce" w 1907r./, fragmenty Juliusza II /w "Przeglądzie Powszechnym" w 1907r./, Zygmunt August /w "Krytyce" i w I wydaniu książkowym z 1930r., dokonany przez Płoszowskiego/. Pokazano wydanie krytyczne Płoszowskiego z 1930r. "Hymn Veni Creator, Narodu śpiew, Ducha św. wezwanie ... Orędzie". Wydanie to zawiera fotografie autografów w brulionie i czystopisie i w wydaniu drukiem układu Wyspiańskiego. Dalej wystawiono trochę listów. A więc listy w wydaniu książkowym Płoszowskiego, wydane w

"Lamusie" /1910/, listy do Karola Maszkowskiego, listy paryskie ogłoszone w "Maskach" w 1918r. Całość tej grupy zakończyło wydanie zbiorowe: w opracowaniu Chmiela i Sinki /tomy od 1 do 5/ i w opracowaniu Płoszowskiego /tomy 6 do 8/.

Osobną grupę stanowiły tłumaczenia utworów Wyspiańskiego na języki obce /angielski, francuski, niemiecki i chorwacki/.

Wyspiański a teatr - było hasłem ósmej gablotki. Były tu: tłumaczenie "Zairy" Woltera, "Cyda" Corneille'a, "Dziady" Mickiewicza w inscenizacji Wyspiańskiego; dalej studium o Hamlecie /"według tekstu polskiego J. Paszkowskiego świeżo przeczytana i przemyślana przez Stanisława Wyspiańskiego". Kraków 1905/, Gablotka zawierała jeszcze afisz i 6 programów, z poznańskich przedstawień utworów Wyspiańskiego, oraz Brunera "Teatr Wyspiańskiego".

Tematem następnej gablotki było: Wyspiański a muzyka. Wystawiono tu m.in. podobiznę karty tytułowej opery Rózyckiego "Bolesław Śmiały", kantatę "O wielkości i sławie" Młodziejowskiego do słów Wyspiańskiego, a przede wszystkim "Wesele" Rostworowskiego, dodano dwa oberki grane w antraktach Weseła, dalej "Noc listopadową" itp.

Ostatnia gablotka zawierała monografie i opracowania dotyczące Wyspiańskiego. Były tu: zarys monograficzny Adama Grzymały-Siedleckiego, prace Makowieckiego, Sinki, Lacka, Brzozowskiego, Hoesicka, Kołaczkowskiego, Kolbuszewskiego, prace cudzoziemców, Belga Claude Backvisa /"Le dramaturge Stanislas Wyspiański". Paris 1952/, Chorwatki Zdenki Mar-

ković /praca napisana po niemiecku "Der Begriff des Dramas bei Wyspiański", w tłumaczeniu polskim "Pojęcie dramatu u Wyspiańskiego". Poznań 1924/, praca napisana po niemiecku przez Bronisławę Rosenthal /"Heinrich von Kleist und Stanisław Wyspiański". 1938/, z nowszych to prace Araszkiewicza, Lempickiej, Pigoń i Wyki.

Razem wystawiono na wystawie około 100 książek, około 30 reprodukcji dzieł malarskich, 1 afisz i 6 programów teatralnych.

Wystawę zwiedziło wiele wycieczek z liceów poznańskich.

1958

"W 88 rocznicę urodzin Lenina"

Osiemdziesiątą ósmą rocznicę urodzin Lenina upamiętniła Biblioteka zorganizowaniem wystawy w dniach od 21 kwietnia do 10 maja 1958r.

Wystawiono całą twórczość pisarską Lenina, opracowania dotyczące życia i działalności tego najwybitniejszego teoretyka marksizmu XX wieku. Lenin jako wódz rewolucyjnego ruchu robotniczego, założyciel partii bolszewickiej, przywódca Rewolucji Październikowej i twórca państwa radzieckiego - to hasła poszczególnych działów wystawy.

Wystawę ożywiono licznymi ilustracjami, pokazującymi Lenina w czasie pracy i podczas wypoczynku.

"W Tygodniu Ziemi Zachodnich" - to hasło okolicznościowej wystawy otwartej w dniach od 17 do 31 maja 1958r., z okazji obchodu Tygodnia Ziemi Odzyskanych.

Wystawiono szereg prac dotyczących zachodnich granic Polski. Dalej pokazano wydawnictwa Instytutu Zachodniego, m.in. "Przegląd Zachodni", "Ziemie Staropolskie", szereg "Prac Instytutu Zachodniego", "Ziemie Lubuską" Krygowskiego i Zajchowskiej, "Monografię Odry", "Administrację i Samorząd na Ziemiach Odzyskanych", "Polaków na Ziemi Lubuskiej i na Łużycach przed r.1939" K.Kolańczyka i W.Rusińskiego oraz "Z dziejów polskości na Ziemi Lubuskiej" M.Szczanieckiego.

Wyłożono też materiały, dotyczące perspektywy rozwoju Ziemi Zachodnich Polski Ludowej, w postaci publikacji, planów i statystyk.

"Książka o Litwie"

W okresie trwania Dekady Kultury Litwy, w czasie od 10 do 28 listopada 1958r. trwała, zorganizowana w Bibliotece Głównej UAM, przy pomocy Koła Przyjaciół Litwy, wystawa dotycząca zagadnienia polskiej książki o Litwie.

Była to druga z kolei wystawa w Bibliotece poświęcona Litwie. Pierwsza urządzona była w 1957r. pod hasłem "Z zagadnień kultury Litwy". Druga dała szeroki pogląd na pracę naukowców polskich dotyczącą Litwy.

Wystawiono m.in. jedną z pierwszych historii Litwy M.Strykowskiego "Kronikę Polski, Litwy, Żmudzi i wszytkiej Rusi" /Warszawa 1846/ wobec braku I wydania: Królewiec 1582, X.A.Wijuk-Kojałowicza /"Historia Lithuaniae". T.1. Gdańsk 1650, t.2 Antwerpia 1669/, książkę F.K.M.Bóhuśzewicza "O początkach narodu i języka litewskiego" /Warsza-

wa 1808/. Bohuszewicz zainaugurował nią nową naukę, która później otrzymała nazwę lituanistyki. Dalej 9-tomowe dzieło T.Karbutta "Dzieje narodu litewskiego" /Wilno 1827-1841/, J.Lelewela "Dzieje Litwy" /1844/, Jaroszewicza "Obraz Litwy" /3 t. Wilno 1844-1845/, Kraszewskiego "Litwa, starożytne dzieje, ustawy, język, wiara" /2 t. Warszawa 1847-1849/ i in.

Należy zaznaczyć, że właśnie w Poznaniu w 19 wieku wydrukowano sporą liczbę prac dotyczących Litwy, np. Szafarzyka "Starożytności słowiańskie" /tłum.polskie, t.1. Poznań 1842/, Działyńskiego "Zbiór praw litewskich od roku 1389 do 1529" /Poznań 1841/. Bogate materiały zawiera także Raczyńskiego "Kodeks Dyplomatyczny Litwy" /Wrocław 1845/.

W Poznaniu wydano w 19 wieku dwie prace lingwistyczne Mikołaja Akielwicza /"Gramatyka języka litewskiego" i "Głosownia"/.

Nawiązując do poznańskich 19-wiecznych, pokazano m.in. szereg prac obecnych profesorów UAM, prac historycznych Henryka Łowmiańskiego i językowych Jana Otrębskiego, wykazując, że Poznań jest nadal ośrodkiem naukowym zajmującym się Litwą.

Ciekawa i przejrzyste ułożona wystawa cieszyła się dużym powodzeniem.

"Wydawnictwa Pergamon Press w Londynie"

Zgodnie z poleceniem Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, w dniach od 24 listopada do końca tego miesiąca 1958r.

Biblioteka wraz z Państwowym Wydawnictwem Naukowym urządziła pokaz angielskich książek i czasopism naukowych z zakresu nauk ścisłych, wydanych przez angielską firmę wydawniczą Pergamon Press w Londynie.

Wystawa objęła około 150 tytułów książek i kilkadziesiąt czasopism.

Wszystkie egzemplarze wystawowe przeznaczone były do późniejszej sprzedaży Bibliotece, zakładom i pracownikom nauki Poznania.

"W 40-lecie KPP"

Pod tym hasłem urządzono wystawę w dniach od 9 do 20 grudnia 1958r. w Bibliotece.

Wystawiono na niej 10 fotokopii dokumentów, 7 fotokopii artykułów, 31 książek i czasopism przedstawiających następujące działy:

1. Uchwały i rezolucje KPP w czasie trwania zjazdów,
2. Wspomnienia z pola walki KPP,
3. Artykuły członków KPP,
4. Wspomnienia członków partii.